

LIPANAN

LIPANAN
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Responsable
ADJEMIAN

ՈՒՐԲԱՐ
8
ՅՈՒՆ. 1926

Հասցի: Red. Journal LIPANAN Place des Canons Beyrouth

Չ'հրատարակուած ձեռագրերն եւ չեն վերադարձուիր

ԱՆՎԱՍՏ ԶԱՅԱԹԵՐԹ

Աշխատակիցները պատասխանատու են իրենց ստորագրութեան

P. ՏԱՐԻ ԹԻԻ 162

ՔԱՂԱՔԱՎԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱՎՈՒԻ ԳԵ: ՈՒՐ. ՕՐԵՐԸ:

ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԻՆՔԼԱՐԴԱՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Մենք այս օրինակներուն մէջ առիթը աւելցնելով յաճախ մատնանք ընկալու Պէյրութի Հայ Կարմիր խաչի վարչութեան անապատներուն վերին, անգործունէութիւնը եւ ժողովրդական խաւերու մէջ ունեցած անժողովրդականութիւնը, որոնց պատճառաւ նմանօրինակ բարիքն սահմանուած հաստատութիւն մը անգործունէութիւնը անգործութիւն կը տուայտուի. վարչութիւններ, մարմիններ իրար կը յարգեն. նոր ծրագրեր կը մշակուին. նոր թափով անգործ մէկ կը վերսկսէ օրն գործի. բայց բոլորն ալ անգործունէութեան դատապարտուելու կոչուած են, քանի ժողովուրդի մտայնութեան մէջ տիրող այդ յօռտ ապաւորութիւնը չի վերանայ. քանի Կարմիր խաչի վարչութիւնը իր մեծ խօսքի եւ ինքնահաւան կեցուածքէն չի հրաժարի եւ Կարմիր խաչը բուն ժողովուրդին անպակասութիւնը չի չափում. նայ, երբեք չկրնար գործ մը տեսնել եւ կը մնայ միշտ լճացեալ վիճակի մը մէջ, ինչ որ մենք մտածանք էինք մեր նախորդ թիւի խմբագրականով:

Կարմիր խաչի վարչութիւնը, մեր այդ դիտողութեանց՝ որոնք կատարելաւ իրողութիւններ ըլլալուն մենք բոլորովին համոզուած էինք եւ ենք: «Լիբանան»-ի ազդուած պատասխանին մէջ որ մեր ընթերցողներուն ծանօթ է, իր իսկութեան մէջ ոչ մէկ ինքնարդարացման եղբ կը պարունակէ, եւ ոչ մէկ ասոն կրնայ Կ. խաչի վրայ ծանրացած պատասխանատուութիւնը նոյն իսկ փոքր ինչ թեթեւեղեւել, նկատի ունենալով որ փոքրերը եւ իրականութիւնները այնքան յաւակ, այնքան իրաւացի են որ ոչ մէկ ճիշդ կրնայ արգարացնել Կարմիր խաչի վարչութիւնը, եւ ժողովուրդի այդ ազդուութեամբ արձակած դատավճիռը միշտ կը մնայ անշեղի յայտարար անգործունէության վարչութեան մը ճակատին նոյն այդ վարչութիւնը իր պատասխանով կը յաւակնի ինքզինքը իբրեւ գործունէայ տարր մը ցոյց տալ, միայն ժողովուրդին. եւ նոյն այդ վարչութիւնը այնքան յաւակնուտ, այնքան մեծ հաջի եւ բարձր կը կարծէ ինքզինքը, որ իր պատասխանին մէջ կ'ըսէ. «Մենք պահ մը խորհեցանք չպատասխանել նմանօրինակ խեղճ ու կրակ ձրնաւորութիւններու, նկատի ունենալով որ նախ այդ պահի բարձր բացարձակ օրինակներուն, եւ յետոյ չարիքի ծառայէր ուրիշ բանի՝ բայց եթէ ոչ պակասեց նկու պատասխանողին արժէքը»: Ահաւասիկ այսպէս կ'արտայայտուի Կարմիր խաչի վարչութիւնը հասարակական կարծիքի ներկայացուցիչը եղող թերթի մը իրաւացի ձեռնարկատուութեանց. այս՝ բարեկամներ, թերթի մը ձեռնարկատուութեանց պատասխանելի եթէ՝ կը պակասեցնէ մեր արժանիքը. եթէ ձեռք համար ոչինչ կ'արժէր հասարակական կարծիքը, ապա օրինակ ինչու հրապարակ կուգար շինարարութեան, երեք սիւնակներով պատասխանով մը ինքնարդարացում փորձելու, եւ ժողովուրդը լուսարանելու համար. երբ դուք կրնայիք մեր շինարարը ի՞նչ աղբիւրներէ! Գործին նախընտրել, հիւանդները դարմանելով ի՞նչ մարմիններէ! Եւ նպատակներ բախելով ի՞նչ իսկ ինչ որ կը վերաբերին մեր հաշուաւորութեան մէջ սպառնական ծախսին մեծ տեղ մը զբաղեցնելու, լաւ. վարչական մը ընդունելու թէ, նորակազմ մարմին մը արտաքին աշխարհի հետ ներկայացուցիչ կերպով օգտագործելու համար. բայց այդ երանելի միտքներն ալ անգործ են, որոնք մեր կ'ըսեն, ինչ գործ տեսնուած է, ինչ օգնութիւն ցած է, ինչ դրակայն օգտագործուած է, եւ որմէկ պայտօնական մարմիններուն եւ անհատներուն հետ չ'փոխուած մէջ մտած է ի նպատակ Կարմիր խաչի վրէժնապատկին իրադարձման. մենք մինչեւ այժմ չ'ենք անհաշիւ այդ. ժողովուրդին ալ շատ լաւ տեղեկ է առոր թէ, Կարմիր խաչը մի միայն երեկոյթներու եւ զայտախնդրանքներու համար կազմուած միութիւն մը չ'է, որպէս իրականութեամբ իր գործունէութիւններէն. Եթէ ընդհակառակը բարեգործութիւններուն եւ օգնութիւններուն շարան մը ունի արձանագրած իր տեսողութեան մէջ, Կարմիր խաչի վարչութիւնը թող հաճի հրապարակաւ ներկայացնել, միանգամ ընդ միշտ համոզելու համար ժողովուրդը, ցոյց տալով իր գործունէութեան ապացոյցը: Բայց մենք վստահ ենք թէ չ'է այդ, եւ չ'արեւելիք ըլլայ: Զանի որ եթէ գոյութիւն ունի այդ իրենց հոգեկաւոր պատասխանին մէջ, անոնք ալ մաս պիտի կազմէին:

Իսկ զայն Կարմիր խաչի կուսակցական ընդմիջ մը ներկայացնելուն, այդ ճիշդ է. եւ մենք վստահօրէն արտայայտուած էինք եւ այսօր ալ կ'արտայայտուինք. եւ Կարմիր խաչի վարչութեան հրապարակաւ տուած հաւաստումները կը նմանին աչքերու մէջ փլուած սակիէ փոշիներու, որոնք Թերեւս կրնան հաւատարմութիւն միտքներ. բայց խնդրեմ ասոնք ալ սկսած են վերջ գտնել եւ ամէն անհատ, պարզիկն մինչեւ մեծը, աստիճան տեսնող, եթէ լսած է Պէյրութի Կ. խաչի անունը կրնայ ձեռք հաւատալ եւ ըսել թէ՝ ի՞նչ հոսանքի կը պակասի Կ. խաչը: Կարմիր խաչը կը պատասխանէ իր խաչի վրէժնապատկին իրադարձման. մենք մինչեւ այժմ չ'ենք անհաշիւ այդ. ժողովուրդին ալ շատ լաւ տեղեկ է առոր թէ, Կարմիր խաչը մի միայն երեկոյթներու եւ զայտախնդրանքներու համար կազմուած միութիւն մը չ'է, որպէս իրականութեամբ իր գործունէութիւններէն. Եթէ ընդհակառակը բարեգործութիւններուն եւ օգնութիւններուն շարան մը ունի արձանագրած իր տեսողութեան մէջ, Կարմիր խաչի վարչութիւնը թող հաճի հրապարակաւ ներկայացնել, միանգամ ընդ միշտ համոզելու համար ժողովուրդը, ցոյց տալով իր գործունէութեան ապացոյցը: Բայց մենք վստահ ենք թէ չ'է այդ, եւ չ'արեւելիք ըլլայ: Զանի որ եթէ գոյութիւն ունի այդ իրենց հոգեկաւոր պատասխանին մէջ, անոնք ալ մաս պիտի կազմէին:

Իսկ Մամիթէյի թաղայնապետներու հիւանդանոցին խնդրոյն դաւով, ճիշդ այստեղ մէջտեղ կուգայ Կարմիր խաչի վարչութեան ձախաւերութիւնը, երբ այդ մարդիկը ասանց նոյն հիւանդանոցի հոգաւոր մարմնին գիտականութեան յանձնարարութեամբ կը կողմնակի ջանքերով մը կատարելու համար, բայց յանձնարարութեամբ իրականացնելու հիւանդները միջոցաւ հոգաւոր մարմնին երեք ինքնակալ ղեկավարներու հասցէին աշխարհի արտայայտութիւններուն մէջ կը գտնուին, եւ կամ բառաւորներ իրենց լաւ չի հազարուելուն առթիւ որ հիւանդները իրար կանչեն, կը յիշատակեն, հիւանդանոցի վարչութեան ղեկին ինչ որ մեզ տեղեկացուցին հոգեւոր պետներէն մէկ քանին, եւ այդ առթիւ մեծ ջանքով արտայայտուեցան Կարմիր խաչի վարչութեան կատարած այդ արտաքին գործին առթիւ, եւ ճիշդ այդ պատճառաւ ալ չեն տուած պատասխանել Կարմիր խաչի խնդրած ժամանակները տալ եւ նոյն ժամկէն պատասխանել. քանի որ Կարմիր խաչը փոխանակ բարիքի, պատուհանի չ'է ըլլալու կոչուած էր այդ հաստատութեան գլխաւոր, արդ ինչու եւ Կարմիր

Խ. խաչ պատասխանութիւնները երբ շինուած տեղ կուգին քանից եւ օգտակարութեան տեղ չարիքի դուռ կը բանան, որոնք հարազատ արտայայտութիւններն են հիւանդանոցի հոգաւոր մարմնին, անգործութիւն միջոցներին:

Իսկ Գարանի խաչի դարմանատունը իր քանի մը ծրար դեղերով այս, փոխարինուած. չեն կրնար արդարացնել Կարմիր խաչի մը վրայ գրուած յոյսերն ու պարտականութիւնները Կարմիր խաչի վարչութիւնը իր իսկութեան մէջ կը մնայ պատասխանատու միայն մարմինը, իր անգործունէութեամբ եւ մեծ խօսքով եւ անժողովրդականութեամբ փայլող, եւ սոսի կուսակցութեան մը մտածանքի հանգամանքով:

«Լիբանան» երբեք բաժանորդի օտմէն չէ տառապած, այդ թող գիտնայ Կ. խաչի վարչութիւնը. իրենք են որ կարծեմ կը տառապին խեղճի եւ դատարարութեան պակասէն. քանի որ Կարմիր խաչի նման խելահաւ եւ բարձր! Վարչութիւն մը ինչ որ ինքզինքին հիւանդանոց, հասարակութիւնը երբեք չ'աղաքի պակասէր նմանօրինակ տեղ արտայայտութիւններ այդպիսի չ'աղաք Վարչութիւն մը, որ իրեն լաւ ընթացած է ամէն կողմ հայրոյթներէն արձակել, շարունակելով իր ազգօգուտը! Եւ օգտաւոր! Գործունէութիւնը:

Կարմիր խաչի վարչութիւնը լաւ կ'ընէ ամէնէն տառապ իր վրայ ծանրացած պատասխանատուութեան բռնէն ազատել, եւ իսկ Լիբանանի բաժանորդը դուռնելու առթիւ խրատներ տալ. Հասցողին շատ բարեւ:

Ե. ԲԵՆԻՇԵԱՆ

ԳԱՂԹԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅԸ ԽՈՐՀԻՒԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԵՋ
(«ՆԵՐԵԱՆ»-ի սեփական բրդակցից)

ՆԵՐԵԱՆ, 29 ՆՈՅՄԵՐ

Նորհրդային Հայաստանի հակառակորդները եւ բոլոր այն հակառակորդ փոխական տարրերը, որոնք ապաստանած են այժմ գաղութներու մէջ կուսակցական որոշ քաղաքականութիւն վարելու համար, շարք մը դրպարութիւններ կ'ընեն խորհրդային կառավարութեան հասցէին:

ՊԻՆԵՐԸ ՓԱՎԵՆ

Այդ դրպարութիւններէն մին կը վերաբերի հայ գաղթականներու երկիր վերադառնալու կնիքոտ հարցին:

Բոլոր միտքներն, լինին անոնք ճաշարած թէ խմորադի՝ կ'աղաղակեն. «ՆԵՐԵԱՆ»-ի վարչները պիտի փակած են Հայաստանի դռները գաղթականներու առջեւ, անոնք գաղթականներու վրայ կը նային իբրեւ օտարականներու:

Գաղութանայնութեան աշխատանքական մասունքը, որոնց մեծ տոկոսը երկիր չէ եղած, ծանօթ չէ երկրի տնտեսական պայմաններուն. կարող է երբեմնի այդ նախարարներու կեղծ, զգայական բացառականութիւններէն ազդուել: Հարկաւոր է որ անոնք իմանան թուական տուեալները եւ ճշգրտութեամբ յիշատակեն, որոնց առջեւ կանգնած է այժմ խորհրդային Հայաստանը լուծելու համար շարք մը հրաժարական կարգեր, որոնց թուին է նաեւ գաղթականութեան հարցը:

Մեզ կը դարձնեն այն, որ գաղութանայն աշխատանքներու իմանալով այդ փաստերը թոյլ կուտայ ճաշարած մը կամ խմորադի որ հրապարակաւ այդպիսի դրպարութիւններն են ընէ Խ. խաչի վարչութեան հասցէին:

Ինչու համար այժմ արտաքին մանի աշխատանք վարչեր ցրուած գաղթականներու հարցը ցոյց իր արմատական լուծումը չէ դրած: Բարի ցանկութիւնները եւ գեղեցիկ բաշխանքները անգործ են տնտեսական պատճառներու առջեւ, եւ գաղթականական հարցի լուծումը շարք մը տնտեսական պատճառներու լուծման հետ է կապուած:

ՄԵԿԱՅԻԼԻ ՀՈՂԸ

Որոնք են այդ տնտեսական պատճառները:

Հարցադրանք լինելով աստեղծագործ

հոգեգործական երկիր մը. աղաքականութեան թուի անձուր պէտք է կատարուի երկրի ներքին գոյնուած հողի համեմատութեամբ:

Որքան պիտանի հող կայ Հայաստանի մէջ եւ որքան հողաբաժին է արուած երկրի մէջ ազգի գիւղացիներին:

Այս երկու հիմնական հարցերէն վերջ կուգայ երկրորդը. դրամական ինչ հնարաւորութիւններ կան փոխադրութեան հոգալու համար այն գաղթականները, մինչեւ որ անոնք չ'ընեն իրենց տնտեսական կազմակերպութեան:

Նորհրդային Հայաստանի ինքնաւարտներուն մէջ ընդամենը 736 521 տեւադրին պիտանի հող կայ: Այս արւեսակի տեղ կը մտնեն տնտեսագիր 13 հազար 830 տեւադրին, այդիներ 11 702 տեւադրին, ջրարի վարեւադր 88 307 տեւադրին, անշրջի վարեւադր 553 494 տեւադրին եւ խոտ հարցներ 69 183 տեւադրին:

Արտաքիններու տարածութիւնը կը կազմէ 1 424 825 տեւադրին: Անտեսներու տարածութիւնը 324 192 տ. անպէտք հողերու տարածութիւնը 257 հազար տեւադրին:

Ընդամենը խորհրդային Հայաստանի օտարականներուն մէջ 2 742 548 տեւադրին հող կայ:

Վերոյիշեալ թուական տուեալներէն յայտ կուգայ որ Հայաստանի պիտանի հողերու տարածութիւնը կը կազմէ 736 521 տեւադրին որոնց 553 497 տեւադրին անշրջի հողեր են:

ՍԱԿԱՆԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆ

Նկատի առնելով որ Հայաստանի գիւղացի աղքատներու թիւը մօտ 800 000 հոգի է, չնչազատական հողաբաժին միջին նորման կը սահմանուի 0, 90 տեւադրին: Սակայն անշրջի հողերը, որոնք մեծագոյն մասը կը կազմեն սակաւարժէք են. անոնց միջին բերքը հաւասար է մէկին 2-3 թ. իսկ երաշտ տարիներուն անշրջի ցանքը գիւղացիին չ'վերադարձնող անոր տեւադրին անգամ: Այդ իսկ պատճառով ընդհանուր քանակէն հոնքով

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԵՆ ԳԵՏԸ ՈՂՈՂԵՑ ԲԱՐԻՉԸ

ԲԱՐԻՉ. — 1 Յունիս. Մեն գետը ողողեց նախաձիգի տանիքը և կապանայի բնակավայրերը, ձորանոցի և Պէլեոսի մէջ աղաղակած են շատ մը գիւղեր, զոգաքաներ և գործարաններ:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ՀՈՂԱՆՏԱՅԻ ԵՒ ՊԵԼՃԻՔԱՅԻ ՄԵՋ

ԲԱՐԻՉ. — Պէլեոսի և Հոլաքոսի մէջ ողողեց ձորանոցի մէջ աղաղակած են կապանայի, Թուրքիոյ կը խորանկախն, Մեհիկի վայրի և Իւթիէի բոլոր շրջակայքը ողողեալ են, աղաղակներուն համար օգնութիւններ կը կազմակերպուին:

Լիւթի մօտերը քանի մը շրջանակներ կատարեալապէս կղզիացած են, Պրիւսիէի շրջանին մէջ մասը քայքայուած է, Մայիսի մէջ գիւղերը ջրով լըռապատուած է, ճարտարաւեստը դադարած է, 250.000 էն աւելի է անգործներուն թիւը:

ԹՈՒՐԲՈ—ԵՌԻԿՍՍԼԱԻ ԴԱՇԵՆՔԸ

Էնիհիտի 2 Յունիս. — Ազգային մեծ ժողովը վաւերացուց Թուրքո—Երիկոսի բարեկամական դաշնագիրը:

ՕԴԱՅԻՆ ԲԱՐԻՉ—ԹԵՀՐԱՆ ԶԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՈԼԻՍ, 3 Յունիս. — Փրանսական Բարիգ—Թիւրան օգնին առաջնութիւնը որ Ֆրանսայէն եկած էր, Հայկական հոռ հառաւ:

ՄԱՐՈՒԹ ԳԱՏԵՐԱԶՄԸ

ԲԱՊԱԹ, 2 Յունիս. — Մեթիւնա ցեղը յարձակման ենթարկուեցաւ Ռիֆիւսի կողմէ, որոնք իրենց դէմ դառն ֆրանսացիները եւ մեծ կորուստներ ունեցան:

ՌՈՒՍԻՈՑ ՄԵՋ

ՄՈՍԿՈՒԱ, 2 Յունիս. — Քոմիւնիստական կեդր. նոր կոմիտէն ընտրուած է:

ԶՕՐ. ԲԱՆԿԱԼՈՍԻ ԴԻԿՏԱՏՈՐԱԹԻՒՆԸ

Աթին, 4 Յունիս. — Երեկոյթի մը միջոցին, Զօր. Բանկալոս յայտարարեց թէ մասդի է բանապետութիւն բանեցնել բանակին և ազգային խղճին վրայ յենած՝ արդէօքի կողքին ըլլալ հայրենիքը ազատել, երեկոյթէն ելլելու պահուն զինուժական խումբեր ծախեալեցին Զօրավար և իր քաղաքականութիւնը:

ՄԱՐԿԻՏ ԹԱՅՈՒՂԻՆ ՄԱՀԱՄԵՐԱՋ

ՊՐՏԵՆԻՐԱ, 4 Յունիս. — Մարկիտ Թաքուկին ծանր վիճակի մը մէջ է, Թաքուկիական բնառները հասաւ, կը վախճուի ցաւալի վերջ մը ունենալէն:

ԹՈՒՐԲՈ—ՍԵՐՊ ԴԱՇԵՆՔԸ

ՊԵԼԿԻՐԱՏ, 3 Յունիս. — Թաքուկիոյ ստորագրեց հրամանագիր մը որ կը վերաբերի Թուրքիոյ հետ դաշնագիր մը կնքելու խնդրոյն:

ԿԵՂԾ ԹՂԹԱՒԱՐԱՄՆԵՐ

ՀՈՒՄ, 6 Յունիս. — Զերեալուեցաւ հրեշտարարի վեհապետի կեղծ դրամներ պատրաստող գողը:

ՊԱՇՏՈՆԵԱՆԵՐ ԱԼ ՄԵՂՍԱԿԻՑ

ՊՈՒՏԱԲԵՇԹ, 6 Յունիս. — Նազու, ապահովութեան տնօրէնը որ պաշտօնէ դադարեցուած էր՝ ձերբակալուեցաւ: Ան գաղտնիք յարաբերութեան մէջ էր զեղծարարներուն հետ:

ՆՈՐ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ ՍԸ

ՊԵԼԿԻՐԱՏ, 6 Յունիս. — Մաքուկի տնուն մէկը եւս ձերբակալուեցաւ, որ կեղծ թղթաթղթամ կը պատրաստէր:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՊՈՒԼԱՐԻՈՑ ՄԵՋ

ՄՈՅԻԱ, 6 Յունիս. — Կը հերքուի այն լուրը թէ Պուլարիոս առաջնութեան թիւները ստացած է Թուրքիոյ միանալու առթիւ: Երեկոյթական ժողովը կատարութեան հաւատարմութեան լուր տուաւ: Թաքուկիին նախագահ ընտրուեցաւ:

Մ. ՏԸ ԺՈՒՎԸՆԷԼԻ ՏՐԻԻՉՆԵՐՈՒ ՈՒՂՂՈՒԱԾ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Տրիւկնե' ինչու կը կուլի. ես եկած եմ ձեզ ցալու համար այն իրաւունքները դուք ինքեմով մեզիկու համար ձեր սահմանադրութիւնը, երբեք ինքեմով համար ձեր պետքը եւ կառավարութիւնը: Այսպէս օտարակեցող ձեր կուլը դեմ օտար իրիւք ձեր յոյսերուն եւ ազատութեան:

ԻՆՉՈՒ ԶԱՄԱՐ... ԻՆՉՈՒ

Քանի մը օրեք ի վեր, Տրիւկ գլխաւորները յուսահատած՝ տեսնելով ձեր ցաւապանը գայած գաւառին ձեր պետքը անոնց հակացնելու համար քե' կուլը իրաւացի ըլլալի հետեւ է, եւ այդ տրիւկները ուրիշ բանի չի աւազնորդիր երբ ոչ քայքայման մահուան, սովի, որուն առաջին զոհերը պիտի ըլլան ձեր կիները եւ զաւակները:

Յաւանական բանակը ազատ անց օժոնեց այս երեկոյթներու որովհետեւ ես չուզեցի որ Ֆրանսան պատարաստուի ըլլալ այն դժբախտութեան որ այս պատգապին ձեզ կսպանայ:

Այս պատարաստութիւնը կը ծանրանայ Սուլթան Աբուլի վրայ. որովհետեւ միայն ան է որ մեծածախ հիմնութեան գործարարը ինքեմով իրաւացի ձեր պետքը կը կրնայ ցուցնել, աղբիւրներ, համբարներ, դպրոցներ եւ ազգային այն անկախութիւնը որ կը պաշտի ձեզ, եւ որուն լաւագոյն արդիւնները հեզգնեց կը օտարութիւն Սուրբոյ խալալ մատուցուի վրայ:

Վնդակական ժամանակ առաջ. որ ձեր ալ վերջին կուլը պիտի ըլլայ, եւ ուզեցի իմ պատգապներուս կատարել ձեզ յայտարարելով քե' երբ ձեր աւելը օտարական հոսի. երբ ձեր զաւակները եւ կիները սովահար ըլլան, երբ ձեր բնակարանները եւ պատգապները անգործութիւն ըլլան, իմ օտար չպիտի ըլլայ այդ, այլ Սուլթան Աբուլի վկայի պիտի ծանրանայ պատարաստութիւնը ինչպէս ես եւ այն օտարներու որ զայն կը վճարեն, որոնք ձեզ կը հանցանակ դնուի իրենց հպատակը եւ կ'ըսէին ձեզ որ կուլիք ուր պիտի կուլայինք անոնք ինչ, առանց անոնց գլխին մազ մը իսկ վնասուելու: Անոնց եւ իմ միջեւ ձեր զաւակներն են որ պիտի դառնան:

Տրիւկնե' ձեր յաղթելու միակ միջոցը հեալանները յանձնելն է խաղաղութիւնը: ապահովութիւնը, եւ հացն է որ ձեզ կը բերմ, որոնք աւելի կարծեմ եմ ձեր գեները:

Մտաբերելու եք թէ դուք Ֆրանսայի դէմ ոչինչ կ'ընէք ընել, բայց Ֆրանսա ամեն բան կ'ընայ ընել ձեզ:

Ֆրանսական Հանրապետութեան
Բարձր Բոլիսեր
ԺՈՒՎԸՆԷԼ

ԿԸ ԵՂԱՊՈՐՈՒԻ ԴԱՎԱՐՈՒ ԶՐԵՆՈՒ
ԳԱՂՈՒՆԵՐԸ ՊԵՏԻՆ ԵՒ ՕՒՆԵԼ

Էսկտեր նոր հող պատրաստելու է գաղթեց գաղթականութեան Մեհիկի նուազ գեր շին խաղաղ դրամական միջոցներու հայթայթմամբ եկող գաղթականութիւնը հողալու: Սին եւ անոնց անտեսութեան բացակայը վերջերս եկած չորս հազար գաղթականներու համար խոստումներ եղան: Եւ ատենականէն այս մասին և համարժեք կարիքին՝ Պորթուգալի կառավարութիւնը միայն չնչին մաս մը տուած է այդ խոստումներէն: Այժմ իր հերթային կառավարութիւնը մտադրուած է նեղ դրութեան: Ան չունի քան լայն միջոցներ, որ կարենայ անմիջական կարիքներուն բաւարարութիւն տալ:

Ահա այն անտեսական պատճառները որոնց լուծման հետ կապուած է արտասահմանէն գաղթականութիւն չնդունելու հարցը:

Անգարայից գրպարտութիւնները կարգ են կիրքեր բորբոքել բայց չափ հետեւ են հարցին լուծում տալէն:

Հարցը ունի զուտ անտեսական պատճառներ և անոր լուծումը հարցաւոր է միայն այդ անտեսական պատճառներու քննութեամբ և անոնց քննարկմամբ:

Յ. ԶՕՐԵՂԸ

Եւրոպիւ Արթ. Տ. Գրիգոր Զինյ. Տ. Սահակեանը, որ երեք տարիներէ ի վեր անխտած է ազգին պատիւը բարձրացնել յաջողութեամբ, նա իր քաղաք և զինուորական պաշտօնավարութեամբ և անբասիր կենցաղով ամբողջ ազգին ուրիշ ու համակրանքը շնորհ է:

Այս ախպար եկեղեցականը, իր պաշտօնավարութեան օգէն սկսեալ ի ներկայիս ունենալով ժողովուրդին թշուառութիւնը և գաղտնի կառավարելու համար օգնելու զօրութեամբ ինքեմով և աշխատած է ազգայնացողին կաշուածնելու շտապելու և այսօր իր շնորհիւ երկու մեծ խանութներ շինուած են որոնց տարեկան եկաւուրը բաւական պիտի ըլլայ դպրոցին ամբողջ պետքերը հազար տուանց երբեք խնդր գաղթականին լուծմանը կարողութեամբ քաջելու:

Ազգ. գերեզմանատունը որ հալիւ 10—15 մէթր տարածութիւն մը ունէր, այսօր ընդարձակ-յուրեղում մը ունեցած է առանց դրամական զանգուշեցում: Այլ լիկ Տէր—Հօր ջանքերով, որ հրապարակապէս արտաբերուած տեքերը համոզել և այսպէսով յաղթած է բաւական յանձնակալութեամբ մը կցել Ազգային գերեզմանատան:

Դարձեալ Տէր—Հօր Գառնաձեռնութեամբ կազմուած է Տէրութեամբ Զոյի Հայրենակցական Միութիւն մը որ իր գործունէութեամբ օգտակար եղած է ներքին և արտաքին օգնելով չափաւոր Տէրութեամբ ընթանիլ ընթանիլ:

Իցիւ թէ մեր բոլոր եկեղեցիներն հայրերն ալ Տ. Գրիգոր հօր օրինակին հետեւին:

ՊԵՏԻՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Պիլոտի յաղթի ազգայիններն Տիար Մ. Տամասեան եւ Ա. Անհիւան հաստատութեան սահմաններուն իրաւաւորութիւն, առաջինը սար եւ երկրորդը՝ Ա. Անհիւանի ձեռքով իրաւաւորութեան իր կաշակարարութեամբ իր կաշակարարութեամբ իր կաշակարարութեամբ:

Համայն ազգայիններն Տիար Լեւոն Նարայեան, իւր հանգուցեալ քրոր յարապակին, Ս. Մեղիկեան օտարի կը նուիրէ ոչնաւ մը 16 սուրխալի արժեքով:

Վերոյիցեալ անհանգուցեալ իր կուլով յայնի խորին տնտեսականութեամբ յանձնուած սահմաններուն:

ՏՆՕՐԵՆ

Հայ. Որ. Ընկ. Արթուր Որբանցին

ԳՂԸԻԿԱՆ

անցրիկ հոգեբ. շնչապատկան հողաբանի միջին չափը 0.25 տոննային զգալի չափով պէտք է լինեն: Հողի քանակութիւնն էր, որ այժմեան յետաւորած տեխնիկայով տարուած գիւտական անտեսութիւններու համար քննարկման անհրաժեշտ պէտք է համարել Սյուպէ, մենք կը տեսնենք. որ երկրի մէջ սակաւագուցիկներ աղաղակող փաստ մըն է: Եթէ գիւղացիին այժմեան անտեսական վիճակը պահպանուի, ազգայնականութեան յանկարծակի անձամբ հնարաւոր է միայն գոյուելու ունեցող 553,494 տեսակին անհիւսիս հոգեբ. ջրելով:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԶԻԿԸ

Հայաստանի Խորհրդային կառավարութիւնը այս ուղղութեամբ իր հրահրաւորը կ'ընէ: Այդ աշխատանքներու դանդաղ ընթացքով միայն և միայն պայմանաւորուած է միջոցներու նուազութեամբ: Այն ինչ որ հինգ տարուան ընթացքին օտարման ապարդիւ մէջ կատարուած է նկատի ունենալով դժուար պայմանները, կարելի է մէջ թէ համարել քաւարա՝ ալ վեր փաշտիկ Հայաստանի անտեսական ոյժերէն: Եւ օտարման ապարդիւ մէջ կատարուած այս աշխատանքներու շնորհիւ հնարաւոր պիտի լինի օրոշուած ապարդիւ գաղթականութիւնը ընդունել, որուն և հազարը արդէն հասած է և:

ԳԸՐԸԳ—ԽԱՆԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

Երեք ամիսէ ի վեր դպրոցները վերաբացած են: Այս կարճ ժամանակամիջոցին մէջ խիստ նշանակելի է թէ կրթական պայտօններու և թէ ժողովուրդին ցոյց տրուած եռանդը. որով կը ջանան կրթական մակարդակը բարձրացնել, ինչ որ գոյութի է արդար: Գրող—Խանը ունի չորս դպրոց և այս շրջան ալ, կրնայ ընել որ նոր և կորող ուժերով օժտուած կրթական իսկ մեջ կը յաւանդեն թէ, ներկայ տարեկանը պիտի ըլլայ փայլուն և արդիւնաւոր:

Պետական դպրոցը որ անցեալում պարզ հիւղակի մ'էր, այսօր շնորհիւ Տեղակալ Սրաքի աշխին և քափթէն Ռէնօյին հիմէն նորոգուելով կրթական փառաւոր և լուսնալոյ յարկի մը վերածուած է, ունի երեք սաւանդի և 80 աշակերտ, որոնք ֆրանսերէն, արաբերէն և Տաւկերէն կուսանին:

Բողոքական հայերը ունին քարային նոր դպրոց մը, 1 սաւանդակի և 1 աղջկոյ 11 տուսուցչիով. 40ի մօտ երկուսն աշակերտներուն կ'աւանդուին Ֆրանսերէն, Հայերէն և Անգլիերէն լեզուները:

Կաթոլիկները նախապէս ունին քարային դպրոց մը մօտեցնու և դպրոց մ'ալ աղջիկներու. մօտեցնու բաժնին մէջ 1 սաւանդակ և 2 քահանայ հայեր կան որոնք կը գասախօսեն ֆրանսերէն, Հայերէն և Տաւկերէն լեզուները, իսկ աղջիկներու բաժնի ունի 1 սաւանդակ:

Գաղով հայերու դպրոցին որ միանգամայն եկեղեցիի ալ կը ծառայէ, շատ ազգայնական և ողբալի վիճակ մը ունի չէնցի տեսակէտով. ունի 1 սաւանդակ և 2 ուսուցչուհի. կ'աւանդուին Հայերէն, Ֆրանսերէն և Թրքերէն լեզուները:

Գաղթական հայր թէև աղքատ, սակայն իր գործիչներուն գործունէութիւնը տեսնելով, քորի նախաձեռնութեամբ այս օրերէ ձեռնարկած է քարային դպրոցի մը կառուցման, և որուն պէտք եղած նախնական նիւթերը պատրաստ են արդէն:

Անշուշտ ընդհանրապէս ընթացողները պիտի օւղէին իմանալ այն ուժի նախաձեռնարկ այն ողբի որ ժողովուրդին մղում տուած է վերոյիցեալ ձեռնարկը ստեղծելու:

Այդ ուժը եղած է տեղւոյ հոգեք

ԱՆՔԼԵԱՍԻ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ
ԾՆԵՂԵԱՆ ՏՕՆԸ

Զարեհաբերի իրիկուն ժամը վե-
ցին Անթիլոսի որբանոցին
բաշին մէջ անդի ունեցաւ որբանոցին
որբերուն կողմէ պատրաստուած ծնեղ-
եան տօնը

Սրդէն իսկ ժամանակէն առաջ ըն-
դարձակ սրտով սկսած էր լինել Ան-
թիլոսի հայ և արաբ բնակչութեամբ
ինչպէս նաեւ քաղաքէն հրաւիրուած մեծ
թուով ամերիկացիներով որոնց մէջ կը
գտնուէին նաեւ թերթիս արտօնատէրը
և խմբագրատէրը, և հանդէսը կոկոր-
ի իրիկուն ճիշդ ժամը վեցին, խառն
բաղձութեան մը ներկայութեան որ մօտ
500ի կը հասնէր:

Թայտագրի համաձայն, «Արաբեյ-
յէզով» բաղաձեցաւ հանդէսը զոր կը նը-
ւագէր որբանոցին նուագախումբը զե-
կավարութեամբ Պրն. Յակոբեանի, յայ-
տագրի համաձայն անդի ունեցաւ ա-
րարներն արտասանութիւններ, հայկա-
կան պարեր որոնք այնքան յայտն էին,
զոյնոյզոյն երեքտարակն լոյսերու տակ
որ այնքան երկարօրէն ծախարարուե-
ցան, եղաւ նաեւ ֆրանսերէն մէկ արար
ներկայացում մը որ անցաւ շատ յա-
ջող, նկատի ունենալով որ ֆրանսերէնի
սկսնակներ ըլլալով հանդերձ այնքան
յայտն և համարձակ կերպով կը ցոյն
առնէր իրենց դերը: Յաջորդաբար եղան
նաեւ քառասական, արհեստական կեան
քը պատկերացնող շատ գեղեցիկ կեն-
դանի պատկերներ որոնք ալ աւելի հե-
տաքովի կը դառնային զոյնոյզոյն ե-
լեքտրական լոյսերու տակ:

Տեղի ունեցաւ նաեւ հայկական
Պալէսթինայի երգչախումբ մէկ կտոր մը բա-
ւական յաջող կերպով, ինչպէս նաեւ
հայկական պարեր՝ հայկական տարազ-
ներ հագնուած:

Որբերու երգչախումբը դաշնակի
ընկերակցութեամբ երգեց նաեւ քառա-
ձայն հայկական երգու երգեր շատ յա-
ջող կերպով, ուրկէ ետք օրբանոցի սի-
նեմային կողմէ ներկայացուեցաւ եր-
կու արարնոց «Շարլի Չէֆլին»էն կտոր
մը: Թայտագրին վերջին մասին համա-
ձայն, «Կաղանդ Պապա» մը որ շա-
տաւ կերպով ծագուած էր, զանազան
նուերներ բաժնեց որբանոցի պաշտօն-
եաներէն սկսեալ ժինչեւ անօրէնք, որ
շատ ըրարաւոր ժամանց մը պարգեւեց
ներկայութեան: Հանդէսը աւարտեցաւ
գիշերուան ժամը 10ին մօտ, ուրկէ ա-
ռաջ որբանոցի անօրէնքութիւնը մօէն
մէկ օրի զատ զատ նուերներ բաղինց:

Անթիլոսի որբանոցը ըլլալով Ռի-
լիֆի լաւագոյն որբանոցներէն մին՝ իր
յարգելի Տօրէնի՝ Մ. Պրաունի խը-
նամքներուն և ջանքերուն շնորհիւ,
կատարեալ առն մը դարձած է օր մեր
որբերը բարձրօրէն երջանիկ կեանք մը
կ'անցնեն, շնորհիւ ըլլիֆի բարեացա-
կամութեան, յարգելի անօրէնքի հոգա-
ծութեան և հայ պաշտօնեաներու գութ-
գութութեան վերաբերման շնորհիւ, այսօր
բաւականաւոր յետոյ, մենք պիտի
անդրադառնանք առանձին յոդուածով
մը, Անթիլոսի կրթական մակարդա-
կին և արհեստանոցներու մասին: Ե. Բ.

ՍՏՆՑԱՆՔ

«Կրթախոր» ամսագրի Դեկտեմ-
բերի թիւ 2, մաքուր տպագրութեամբ
և ճիշտ բովանդակութեամբ:

«Գրական Դէմքեր» Պ. Յովհ. Ա.
Լազարի 276 էջ, մաքուր տպագրու-
թեամբ հրատարակուած Նիւ Յորքի
Գին մէկուկէ տարւոյ Հասցէ՝ H. Avak-
ian 331 forth avenue, New-York N.Y

«Հերձելու» իր վերջին պրոբը
ինչպէս նաեւ «Վիտա» վէպին Ա.
պրակը, հրատարակութիւն տպարան Ու-
կաթա Գալիլէ:

«Գրաս Գալիլէ» ի Ա. պրոբը
հրատարակութիւն Արտատպագ հրատա-
րակչական ընկերութեան Պէրսի:

ԱԶԳ. ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՅՐՈՑ ՈՍԿԻ

Մեծ Եւրասիական կ'իմանանք
թէ ազգային բարերար Պ. Կ. Միլքոն-
եանի փափաքին համաձայն, Հ. Բ. Ը.
Միլքոնը Միլքոնեան նուիրատուու-
թիւնէն արեւելեան երեք ՀԱԶԱՐ ԵՂ.
սակի կը յատկացնէ Հայաստանի Հա-
մալարանին, զխաւարարար Հայ լեզ-
ուի, Գրականութեան և Պատմութեան
Հիւղերուն համար: Ասիկա կը նշանա-
կէ 60 000 ԵՂ. Եւրոպայի միջոց
մը Հայաստանի Համալսարանին համար:

ԳԱՐԻԷԼ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆՑԻ
ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

Դեկտեմբեր 19ին և 20ին թիֆլիսի
մէջ տօնուած է Գ. Սունդուկեանցի
յօրելեանը: 19ին թատրոններու, ա-
կումբներու և դպրոցներու մէջ բա-
նախօսութիւններ եղան են Գ. Սուն-
դուկեանցի կեանքի և գործի մասին:
Դեկտեմբեր 20ին պետական թատրոնին
մէջ կայացած է հանդիսաւոր ներկայա-
ցում և երեկոյթ «Պէպո»ի: Առաջին
անգամ զօրօգութիւնը բեմագործուած է
հայերէն, երկրորդը վրացերէն, իսկ ե-
րրորդը թուրքերէն: Ներկայացումէն ա-
ռաջ հակիրճ բանախօսութիւններ եղան
են Սունդուկեանի մասին նոյն երեք
լեզուներով: Ընդմիջումներու տառն ըր-
ւագած է արեւելեան երաժշտախումբը:
Հանդիսականներէն ցանկացողները ե-
կած են Սունդուկեանցի ժամանակակից
հին տարազով:

Հայաստանի գիտութեան և ար-
ուեստից ինստիտուտը Դեկտեմբեր 14ին
կազմակերպած է զանազան նիստ՝ Սուն-
դուկեանցի յիշատակին նուիրուած:
Ինստիտուտի անդամներէն Արմէն Տէր-
աթեան վերլուծած է Սունդուկեանցի
ստեղծագործութեան հատարակչան գը-
րական արժէքի մասին, Յօսէ Խան-
դաւան, Խան Կաթարաբ զերի մասին
հայ թատրոնի պատմութեան մէջ. իսկ
Դեկտեմբեր Դեմիրճեան, առաւ է Սուն-
դուկեանցի ստեղծագործութեան վեր-
լուծումը:

ՀԱՅ ՈՐԲՈՒՀԻՆԵՐ

ԳՈՐԻ ՄԸ ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ ՀՈՒԱՑԹ
ՀԱՌՈՒՄԻ. — Նիւ Իսթ Բիլիֆի Սուրիոյ
Վարիչ Մր. Ֆաուլ Պէրուսէն հետագ-
րած էր Հուլայի Հաւաքի քի իբրեւ յը-
նուցի նուեր Նախագահ Գուլիի դը-
կուած և գործ մը գոր շինած են վեց
հայ որբուկներ: Մ. Ֆաուլ այս առ-
թիւ կը յարէ. — Հայկական Սուրիական
պատերազմին, մենք յաջողեցանք ժամա-
նակին (Մեմուրէն առաջ) աւարել
գործը մեր Հաղթի որբանոցին մէջ:
Ասիկա մեծագոյն գործն էր գոր երբեք
օրինակ ըլլան որբուկները: Այս գոր-
ծին վրայ վաճառ են ցար ամիսներ
144 կենդանակերպներ և ձեռնով կա-
պելու անո՛ր 4 500,000 հանգոյցները:

Այս Իսպանացի գործը՝ որ 221 Բա-
նասուն և 56 Բանասուն ունի, պա-
տաստուած էր իբրեւ երախտագրական
նամ Սիլագայից Ոսկեղէն Կիւրիի
երրորդ արեւմտեան առթիւ: Սոց գոր-
դը Դեկտեմբեր 2ին Նախագահ Գուլիին ըն-
ծայուեցաւ Նիւ Իսթ Բիլիֆի Փոլ. Գա-
լիլայի ձեռն ֆիլիքի և Ընդհ. Բա-
նասուն Զարկ Վիլիքի կողմէ:

Գործը մասնուցուած պահուն՝ որբե-
րու շնորհակալութիւնը արայալող
ուղերն մը ըրաւ Մր. ֆիլիքի, որուն
նախագահը պատասխանեց նամակով
մը, ուր գովաբանութիւն յայտնեց որբե-
րու կողմէ Մ. Նախագահ Գուլիին
դին հանգեալ յայտնուած երախտագրա-
կան զգացումներուն համար: Նախա-
գահը խնդրեց նաեւ որ իր և Մ. Նա-
խագահ Գուլիին հետ շնորհակալու-
թիւնը յայտնուի՝ որբերուն, Անիկա ի
մէջ յայտնուի: Գործը պատշաճ
ուր ունի Հուլայի Հաւաքի մէջ, ուր տը-
նորեալ նամ մը պիտի ըլլայ երկրի
վրայ բարեպաշտութեան:

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Զորեգաբի իրիկուն մօտ՝ Ե-
գիպտոսէն Բաղա Ժամանեց, Ժա-
նօր նուերու և Այգայից գործիչ
Պրն. Հրայ-Երուանց:

Մեր յարգելի բարեկամին Բաղա-
ն Ժամանեալ առթիւ բարեգա-
լուս կը մաղթենք:

ՎԵՀԱՓԱՌ ԿԱՌՈՂԻԿՈՒՄԻՆ
ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
Ն. Վ. Մ. ՏԸ ԺԱՎԸՆԷԼԻ

Առաջադ խնդրուած ունեցողու-
թեան մը համաձայն յեղուկագործ վեհ.
Կաթողիկոսը անկեալ Զորեգաբի օր
այցելած է Սուրբոյ Բարձր Գործիչ Ն.
Վ. Մ. Տը Ժավընէլի, Երաւագործու-
ած և մօտ կէս ժամ և քուն ընթաց-
քին Նորին Սրբազանութեան կողմէ
հետեւեալ խնդիրները Բարձր Գործիչին
ուշադրութեան յանձնուած են.

Ա. Ինչպէս յայտնի է Լիւրանա-
նի այս ուղղութեամբ գործը խմբագր-
ականէն ետք, վեհափառը առաջին
անգամ Բարձր Գործիչին ուշադրու-
թեան յանձնած է զէմբերու վրայ դըր-
ւած հոգաւորձի տարբեր խնդիրներ
որ Տօքթ. Միլքոնեան և ներկայացու-
ած էր և խնդրեց որ գաղափարները
նի գանձուին, վեհափառը կաթողի-
կոսն ալ անգամ մը ևս վեր հանելով
խնդրոյն կարեւորութիւնը խնդրեց Բար-
Գործիչին որ նպատակաւ կարգադը-
րութիւն մը ըլլայ գաղափարները մա-
տար աշխարհու համար կրեւած տուր-
քէն:

Բ. Վեհափառը կատարեալ շնորհ-
կալութեամբ յիշատակած է Սուրբօր-
նորուն հայերուն հանդէպ ոյց տուած
եղբայրական վերաբերմանը, և խը-
տօրէն բողոքած է Տօքթ. Միլքոնեանցի
առաջադրուած յայտարարութեանց զէմ
որուն մասին «Լիւրանան» երկարօրէն
խօսեցաւ և կատարութեան ուշադը-
րութեան յանձնեց նոյն խմբագրական
ֆրանսերէնի թարգմանելով, որուն հա-
մաձայն իր թէ հայեր տասը հազար
հոսանակներով աւերած էին սուրիոյ գիւ-
ղերը, և վեհափառն ալ հրապարակեց ան-
ւանանուած էր:

Գ. Ն. Սրբազանութիւնը մասնաւո-
բաբար Բարձր Գործիչին խնդրած է,
հայերու թուրքերու ունեցած կալուած-
ներու խնդրոյն նկատմամբ, և այդ տա-
թիւ յիշատակած է Զօր. Սրբայի խոս-
տումը հայերու հպատակ արձանագրու-
թեան ստիճով, և Լօղանի Դաշնագրին
փոքրամասնութեանց վերաբերեալ յօդ-
ւածը:

Տեսակցութեան ընթացքին Վեհա-
փառը խնդրեց մերժած է Պօլիէլի-
եան գաղափարներու գոյութիւնը, յայ-
տարարելով թէ հայերը հետո. են այդ
կարգի գաղափարներէ և անոնք աշխա-
տութեան ու տիրող Օղնքին կողմն-
ակից:

Ն. Սրբազանութիւնը Պէրուսի և
մասնաւորաբար Դաւանակոսի աղետաւ-
ներուն և դաղթականներուն վրեժակին
մասին անդեղութիւններ տուէ ետք,
Բարձր Գործիչին ուշադրութիւնը հը-
րաւորած է:

Բարձր Գործիչը Մ. Տը Ժավընէլ
ամբողջ անակցութեան ընթացքին ու-
շադրութեամբ հետեւած է ներկայաց-
ուած խնդիրներուն և ըստ այնմ նո-
թագրութիւններ ըրած, Նորին Սրբազ-
նութեան հաւատարմով թէ պիտի ջանայ
իր խնդիրներուն լիովին գտնուած մար:

ԻՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԳ

«Լիւրանան» նոր արտադրուած
Ս. Մեմուրի սօներուն առթիւ գը-
րաւարտեալ հանգիստին պատճա-
ռաւ անցեալ և այս արտադրութեան
մեկ տնկալ հրատարակուեցաւ բայց
այս քուէն սպասել կանոնաւորա-
պէս կը արտադրուի իր ընթացքը:
ԻՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԱԶԽԱՏԱՆԲԷ ՅՈՐԵԱՍ

Մայրիկ, ամեն օր
Վերջապիսի նուրի
Բեգի կուգամ, խելագար
Ազխատանէ պարտուած
Տեսութիւններս փառաշու
Քու օրհնութեանդ շուքով:

Հարսի նման անխօս
Կուգամ կանգնել արտաքին
Քու նորոգող խօսքերով
Ոգիով ուղղելով
Անդաւանդեցանք խորհուրդներու
Որոցով միտք, կը վառի
Առաւօտէն երեկոյ:

ՏԵՂ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՈՍՏԻԿԱՆ ԶՈՐԲԵՐՈՒ
ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐ՝ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏ

ՎԱՀԻՊ ՊԵՅՅԻ ԶԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ
Անցեալ Ուրբաթ իրիկուն մօտ
անդաւս օտարականութիւնը ձերբակալեց
Դամասկոսի պետութեան օտարական զօր
քերու հրամա՛նը: Դար զնդապետ Վահիպ
պէյը որ արտօնութեամբ տասնընիւց
օրէ ի վեր Պէրուսի կը գտնուէր և այդ
վայրկեանին գաղափարներն նաև նստելով
մեկնելու վրայ էր, կարեւոր փաստա-
թուղթերու ծրարով մը միասին:

Գնդապետ Վահիպ պէյ նշմարելով
թէ ձերբակալուելու վրայ է ինքզին-
քը անմիջապէս ծովը նետած է փախ-
չելու և անհետացելու համար իր
քով գտնուած թղթերով, բայց օս-
տիկանի մը ճարպիկութեամբ կարելի
եղած է ջուրէն հանելով ձեռնակապեր
անցնել, անհետացանութեան երկրորդ
փորձ մը արգելելու համար:

Վահիպ պէյ եղբայրն է Սահաբ Հա-
յաթ անուն ըմբոստեան պետ մը:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՅՈՒՆՈՒԱՐ 2—ԻՆ
ԴԱՄԱՍԿՈՍ

Կաթողիկոսը Շաբաթի մէջ լուա-
ցած է, և մօտ ժամանակի մէջ նոց-
մալ վեճակ մը կը վերադառնայ,

ՀՈՍՍ

Տէր Իթիքի երեւելիները ներկա-
յացած են անգլայն հրամանատարին,
յայտնելով թէ պատրաստ են աւազակ-
ներուն դէմ ինքնապաշտպանութեան
գիւնելու, և զինուորական զորօգու-
թեանց ընթացքին մասնակցելու:

ՃԷՊԷԼ

Ժողով մը գումարուած է քրտներ
եօթէ Դեկտեմբերին Շաբաթի մէջ, ո-
րուն ընթացքին ընտնուած է հպատա-
կութեան խնդիրը, Սուրբանը կառե-
լու կողմնակից է, իսկ պետերէն մեծա-
մասնութիւնը հպատակել կ'ուզեն: Ճե-
պէլի մէջ կատարեալ յաւանատութիւն
կը տիրէ որ յառաջ եկած է տարուած
քաղաքականութեան և յուսալքու-
թեան պատճառաւ:

ՀԱՍՊԱՏԱ

Հերմանի Տրիւնները ձեպելի Տը-
րիւններուն հետ անհամաձայնութեան
մէջ են, և յուսալքուած:

ՊԱՍԼՊԷՔ

Դեկտեմբերի վերջերը բնակչու-
թիւնը ապահով գագաթ ֆրանսական ու-
ժերու ներկայութեան պատճառաւ:
Տէր—Էլ—Ահմարի, Տուրի, Բաւ Պառ-
պէթի և Էլ Գլաւա գիւղերը ինքնա-
պաշտպանութեան պատրաստութիւններ
տեսած են:

Եղբայրներին— Տարեկերթի
առթիւ կաթողիկոսը բարեկալուած է,
պատերազմէն յոգնած է բնակչութիւ-
նը, իսկ արհեստով աւազակներն են
որ տակաւին գործու վրայ են:

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻՍ ՄԸ

Ո. պարագ ժամեր ունի, զի րամատիւր
պայմաններով և նոր մօթաով կու-
տուցանէ ֆրանսերէնը: Դիմել «Լիւրան»
նի միջոցաւ:

ԿԱՆԱՆՁ ՕՂԵՐՈՎ ԱՂԶԻԿԸ

(ՎԵՊ ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

ԳՐԵՑ՝ ՀԱՅՐ-ԱՐՇԱԿ

2. ՄՍՍ ՄԵԼԵՍԵՐԶԻ

— Զօրճ շիտակն քսէ ու՞ր էր երեկ
դիւնը. և ինչ պատահեցաւ, կը հարցը-
նէր Սիրունը:

— Զօրճ քիչ մը աստամսիւն ետք
այսպէս Եւրոպայէն իր մէկ գիշերուան
միջոցին անցուցած պատմութեան:

— Սիրելի Սիրուն, որքան մեղա-
պարտ եմ և որքան ինչպէս մէկն եմ այս
բոլորին քաւ աչքիդ առջև, որովհետեւ
քեզ դաւաճանեցիր քեզ մօտեցայ բոլո-
րովին և դիպեալստեալ բարեկամներու
աստիճաններէն անցնելով ինչպէս
ժանօթեցայ Ռուս կնոջ մը հետ, այն-
քան հրապարակաւ դիպեալստեալ կը պարտ-
նակէր իր մէջ այդ արարածը որ ես
վարկեան մը ինքզինքս մօտեցած՝ ամէն
ինչ անոր գոհեցու պատրաստ, մագի-
թական զօրութեամբ հոգեմբ մը քաշուած

Նման, քայլերս սկսած էին հետեւի ա-
նոր, քիչ ետք արդէն թաւանդեցաւ
կի մը մէջ էինք քաւ կը խորհէր զը-
տած ըլլալ իմ կրթականութիւնս, բայց
ափսոս, հազիւ թէ յայտն կեցիքս և
հաւ խաղաղութեամբ մեծ մարմարէ մը բռն-
ւած՝ ուսուցիչն զիս կառնելով զիս
պարտադիր զազանքի տոյն վարձերէն մին
ուր մէկ գիշերուան մէջ անգին Կա-
րապետութիւններ կը վառնային, և կը
շահաւէին, ալ աւելի շահեցու մարմա-
րէն աստիճաններ և գրգռուած ինչ ընկե-
րացող առաւ բարեկամութիւնն ուսուցիչ
մեծ գումարներով բազմաթիւ օկոբի,
բաւական մեծ թուով մարդիկ չկային,
հազիւ 5-6 հոգիներ, որոնց օկոբի
զէզերը աստիճաններ բոլորին հընգարակ
կը կարդային:

Սրբ խաղաղութեան ներս մայր
որդակէս Երզնայի թէ՛ գիտութեամբ
կուսակցութիւն, ինչ որ երթալին աւելի
օտարացաւ, և պահ մը նոյն իսկ աւ-
քիտ առջիկի աստիճանները քաշուցաւ
կուսած կը անհետէր:

— Զեզ գէշ տեսակէն գիտելով
քան ինչ, որպէսզի աւելի շուտ յաջո-
ղին կ'աւելցնէր Սիրուն ցաւագին կոր-
պով:

— Այո՛, անուշա՛յն այո՛, ճիշդ այժմ
միտքս կուգայ թէ՛ գաւաթ մը ճամ-
բանեայ խմորի՝ զոր ինչ պատիւ ըրած
է ուսուցիչն, վերջապէս չ'երկարեմ կա-
ւելցնէր ձօրճ երկար շահեց մը անհե-
տք, հինգ խաղով կատարեալապէս փո-
նացուցի ամբողջ հարստութիւնս ինչ որ
ունէի հոս ձեռքիդ մէջ, կամ կ'աւելած
և ալին. այժմ սիրելիս, շոյնիս չեմ
ուզեր Ձեր օրրոտը ալ աւելի յազել,
իմ խնդրութիւններուս հետեւանքներու-
վը, այս ասուս որ զուգ կը նստիք այս
ալ ծախու զրած եմ մնացած պարտադե-
րս զօրեւ համար, որով ինչ համար
երկու համար կայ կամ այն է թէ Ա-
մերկայ փախիլ, կամ անձնապահ ըլ-
լալ, միտնգամայն ընտանիքիս արտա-
ւարտած պատիւը փրկելու համար,
Սիրուն յազուած ու ցաւագին չե՛լ:

աւել մը կ'աւելցնէր. ո՛չ օրերէն ձօրճ
ո՛չ պէտք չէ որ մեռնիս, գնա՛ն ուզա-
կի Ամերկայ, դեռ երկաթաբաժնիս բաղ-
դը անգամ մըն ալ քեզ կը ժպտի, և
անգամ մըն ալ նստիկներն պէս հարը-
տացած և զիրք շինած պատուաւոր
մարդ մը կրնաս դառնալ, իսկ ես ա-
յժմ Պէյրոսի պիտի մնամ, մէկ եր-
կու անհետանոց ասուն մը՝ վարձելով, և
պատիւ զօրճով մը զրազելով, որպէս
զի պարտաւոր կարենամ ճարել. այս
խօսակցութիւնը քիչ մը ևս երկարել
եաք, ձօրճ վերջին անգամ հրաժեշտի
համարով մը կը բաժնուէր Սիրունին,
այդ օր կէսօրէ ետքը նաւ նստելու հա-
մար, իսկ Սիրուն յաջորդ օրը՝ Հայկոյ
Սաւթիի կողմերը երկու անհեղինակ
ձեռք ետք հոս փոխադրուած էր իր մէկ
սպասուհիին հետ, միտնեղը հարա-
գնէլէ ետք:

(Շարունակելի)

ՀՈԳԵՐՈՒԺԱԿԱՆ

Ի՛ւ

ԵԼԵՔՏՐԱ-ՃԱՌԱԳԱՅԹԱՐՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ

ՏՕՔԹ, ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԾԻԾԵԱՆԻ

Առաջին մրցանակ եւ պատկաւոր Փարիզի հոգեբուժական վարժարանին
եւ վկայեալ բարձրագոյն հիւանդանոցներէն:
Նախկին Բժշկապետ Մերսիէր Ֆրանս. Զին. Գաղ. եւ վեներական Հիւանդանոցներու
Պատու Մեքալ Ֆրանսայի Առողջապահական Նախարարութեան
Անդամ Փարիզի Հոգեբուժական, Ելեքտրաբուժական, Վեներաբուժական
եւ Հոգեբանական գիտութիւններու Միջազգային Հիւանդանոցներէն:

Արեւելքի տոյն աստիճան և միակ հոգեբուժարանը ունի զարմանազդեական
զօրութեամբ մէկ հոգեբու (քննական, մաշնիսական, թելեգրական, Ֆրեյդիսական), ո-
րոնց զօրազօրութեամբ անբուժելի նկատուած շարք մը ներքին հիւանդութիւն-
ներ, իջային ցաւեր և նապանք, քրտի անոթներ և արտաքին հիւանդութիւններ, բարոյ-
կան անոթներ և նկարագրի թերութիւններ մեծ յաջողութեամբ կը զարմանալին:
Սոյն մէկ հոգեբու կատարեալ զօրճ ման, Տօքթ. Միւրան Քէլիշեան երկար
տան կանոնաւոր դառնթաններու հետեւեցաւ Ներքային մէջ, մասնաւորաբար
Բարիք և Պերիս:

Նկատելով որ հոգեբանութեան կողմէն կայ ուրիշ զօրութեամբ ուժ մը և, որ-
դի ելեքտրաբուժութիւնը, որ դասական զարմանազդեականութիւնը կատարեալապէս
յեղաշրջած է, Տօքթ. Միւրան Քէլիշեան Պերիսի Վերսո հիւանդանոցին մէջ, մե-
ծանուն Փրօֆ. Նապիլիսի մէջ, ինչպէս նաեւ Բարիք, Քիւրի
Բաւոյնիսական հաստատութեան մէջ, Փրօֆ. Պէլլէրի և Լըռու Լըպարի մէջ
ուսուցանողները ելեքտրաբուժութիւնը իր անսպասելի և զօրնական բազմազան ճի-
շերուն մէջ ու օժտեց իր հաստատութիւնը Ներքային մեծ ջիւղիներու նման գի-
տութեան էն զօրութեամբ և կատարեալաբար մեծաներով:

Ներքային անոթները կը զարմանալին քրտի, թաքտու, աստիճանի, աղիք-
ներու հիւանդութիւններ, իջային ցաւեր, հիւսկած քրտաբիւլ, ծննդամիջական
զօրճարաններու հիւսկած քրտաբուժութեան, անբուժելի նկատուած հիւսկած
զօրճութեան ու անկարողութիւնը, արգանքային հիւանդութիւններ, քաղցկեղ, օկո-
բութեան և օկոբային հիւանդութեան, երկար տարիներէ ի վեր չի զօրեւած վեր-
քեւ և Ֆիսիքներ, ամէն տեսակ լիւփիւս, մարմնի զանազան ծրօնք հիւանդու-
թիւններ, Հալէպի տարուկը, զէմքի բիւնք, մաշի հիւանդութիւններ և այլն:

Ներքային անոթները կ'ապահովէ նաեւ անկարողութեամբ մասնակցութեամբ օկոբ-
ային և մկանային զարգացումը: Թօքտիսի գէմ կը զօրեւածի որպէս զգուցացու-
ցիլ եւ բուժիչ, անոթային համար անանոթային մեծ զօրութեամբ Ներքային մեծ հիւան-
դութիւնը, զոր ֆրանսական Բժշկական, Ակադեմիան ընդունեց որպէս լաւագոյն մի-
ջոցներէն մին թօքտիսի զարմանալին, Արեւելքի մէջ, աստիճան անգամ օրին հա-
տատարութեան մէջ սկսած է զօրազօրութիւն:

Տօքթ. Միւրան Քէլիշեան օւնի նաեւ քիմիական և միջոցառողնա-
կան աստիճանային մը օրը կ'ըլլան մէջի, իսկ իր, արեւան, թաքտի և վեներական
հիւանդ. համար իւլքա Միքոնոփիլի, քննութիւններ Այս Լապորտաբուլը յառաւ
է միայն իր անձնական հիւանդութեան և յանձնուած վարձ և վկայեալ Բիւրոյէրի:
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ 8-12 և 3-5 եւ ժամագրու-
թեամբ:

Զօրեւորութիւն օրերը միշտեւ կէսօր- վկայեալ աղքատներու միայն ձրի,
մուտք վնասուած չիկայ
ՀԱՍՏԷ. — Դասակարգ փողոց, օրակալ վրայ, Հայ Կարոյիկ եկեղեցիի մօտ
Միւսովկարի մեծ օկոբ:
Թղթակցութեան նապեւ. փոստ արեւի քիւ 691 Պերիս:

ՏՕՔԹ, ՄԻՋՐԱՆ Կ. ՔԵԾԻԾԵԱՆ

(Վկայեալ Ամերկեան Համալսարանէն)
ՄԱՍՆԱԳԷՏ-ՎԻՐԱՐՈՅԺ

Կանանց արգանքի, ներքին, օյքի և վեներական հիւանդութեանց
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր իր տան զարմանալին մէջ. ժամը 8-12, 3-5
ՀԱՍՏԷ. — Կոնստ. փողոց, Թրամվէի ընկ. երկու կայան վար, իր դարմանատունը:

ՏՕՔԹ, Հ. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՎԻՐԱՐՈՅԺ-ԱՍԱՄԵԱՐՈՅԺ

Պէյրոսի առաջին ելեքտրական դարմանատունը, ուր կը դարմանուի իր
կամ ամենապէրքին մեքոնի բերանի բոլոր հիւանդութիւնները ելեքտրական կազ-
մածներու միջոցաւ: Լիւնդրու հիւանդութեանց եւ բարդութիւններու դարմա-
նում մասած եւ Ռաշի իւլիսով (Rayen ultra violé) գործիքներու ելեքտրա-
նական խումով ծայրայեղ մաքրութիւն:

Կը պատրաստուի կասարեալ խղճութեամբ եւ արագ, արուեստական ամեն
սեռակ աղաներ: Գիւնդու դիւրամանքիւրութեան համոզուելու համար կ'արժէ մէկ
անգամ միայն այցելել:

Հասցէ՝ Հաւուլ-ասաթ Խճալեհիօն Երզնի փողոց մարմնիկներու եկե-
ղեցիին կից:

Երան. Եւրաք օրերը վկայուած աղաներու ձրի դարմանում

ԳԵՂԱՐՈՒԵԱՍ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

ԽԱԶԱՏՈՒՐ ՔԻՐԻՔԷԱՆ

ԶԱՀԼԷ

Ամբողջ Սուրիոյ եւ արտասահմանի մէջ նանչցուած եւ սիրուած
ԻՐԵԿ ԸՐՈՒԵՍԷԳՎԷՏ ԼՈՒՍԵՆԵՐԻԶԸ
Որ ամբողջ աշխարհի արուեստագետներուն իջէն
Հետեւեալ պատուոյ նշաններուն արժանացած է.

1921ին ոսկի մետալ . Բարիքի Դօնկրեհն՝ 1800 արուեստագետներու մէջ
1924ին ոսկի մետալ . Բարիքի Դօնկրեհն՝ 2200 արուեստագետներու մէջ
1925ին պղինձ մետալ . Բարիքի Դօնկրեհն՝ 2255 արուեստագետներու մէջ:

ՓՆՏՈՒՅԷՔ	Արուեստի ամեն սեռակ ներքին ձօգրիս զօրնականութիւն Զախաւորուած զինեւ	ԵՒ ԳՈՂ՝ ՊԻՏԻ ՄԱԲ.

Հասցէ. — Գոթո—Խաչատուր. Չաչիէ

ԴԵՐԶԱԿՈՒՅԻ

ՏԻԿԻՆ ԱՐՄԵՆՈՒԷԻ ԳՈՒՅՈՒՄԷԱՆ

Մասնագէտ—Ուսուցչուհի ձեւագրութեան և կարի, պիտի դասախօսէ Գո-
լեմեթեան գիրքասոյց մէջ: Եւ անոր անհատական ձեւագրութիւն:
Հետեւեալ աշակերտութիւններ վեց ամսուան ընթացքին մէջ պիտի ուսանին
ձեւել և կարել: Կը պատրաստէ նաեւ ամենանոր ձեւագրութիւններ և թիւեր
ձեւագրութիւնները գիրքասոյցներէ:

ՀԱՅՏԷ. — Կոնստ. փողոց (Կոնստ.) Համամա Կոնստ.

ԿԸ ՓՆՏՈՒՅԻ

Բնիկ Տիարեղեցիքի՝ այժմ Բայազ ընտելող Տիար Հաճի Սարգիս Զէր Մա-
նուէլեան և արիւն Տէր Մանուէլեան կը փնտռեն իրենց 18 տարեկան զաւակը
Արտաշէս Տէր Մանուէլեանը զորս 1914 ին Ներսիսեան գործուած է, իրեւ թու-
կանէն ի վեր արեւել լուր օտարացած է, անհետացելու օրէնցներէն կը խնդրէ
իրեն ձեռագրէ թանգարանի աւելանալու միջոցաւ:

1-8